

FÉLÉVI MENETREND

1.	09. 14.	BEVEZETÉS, KUTATÁSTÖRTÉNET
2.	09. 21.	ÉLETKÖRÜLMÉNYEK A KÁRPÁT - MEDENCÉBEN
3.	09. 28.	AZ ELSŐ KIRÁLYI MŰHELYEK
4.	10. 05.	A KORAI BENCÉS MONOSTOROK
5.	10. 12.	A CISZTERCI REND ÉPÍTÉSZETE
6.	10. 19.	KIRÁLYI MŰHELYEK A KORAI GÓTIKÁBAN
7.	10. 26.	A NEMZETSÉGI ALAPÍTÁSÚ MONOSTOROK
8.	11. 09.	A VÁROSI SZERZETESRENDEK ÉPÍTÉSZETE
9.	11. 16.	A VÁROSOK SZAKRÁLIS ÉPÍTÉSZETE
10.	11. 23.	A VÁROSOK VILÁGI ÉPÍTÉSZETE
11.	11. 30.	VÁRÉPÍTÉSZET
12.	12. 07.	ZÁRTHELYI (az előadás helyén és idejében)
13.	12. 14.	PÓTZÁRTHELYI (külön megbeszélés szerint)

A PREMONTREI (KANONOK)REND

- 1120 Az első prépostságot Szent Norbert alapítja **Szent Ágoston** regulája (**Kánonja**) szerint **Premontre**-ban (Pratum Monstratum = mutatott rét)
- 1121 a rend alapítása, 40 szerzetessel
- 1126 pápai megerősítés
- 1130 Váradhegyfok (alapító: II. István)
- 1234 Ninive-i katalógus: ezernél több (Magyarországon 41, ebből 6 női) prépostság
- Közösség: **felszentelt papok** (másodrend: női kanonokok, harmadrend: világi támogatók)
- Szervezet: filiációs rend
- Hivatás: **pasztoráció**, tanítás, közjogi funkció (**hiteles hely**)
- Életmód: „vita mixta”: a szemlélődő és az aktív életforma ötvözése
- Telepítés: **lakott helyeken**, uradalmi központokban, városokban
- Építészet: a ciszterciekéénél **kötetlenebb**, alkalmazkodóbb, **nincsen** sem **önálló „premontrei építészet”**, sem önálló „premontrei építőműhely”
- Prépostság: egyházi elöljáróság részleges főpapi jogkörrel (székeskáptalan: a püspök mellett 12-24 fős, társaskáptalan: önálló, segédpüspöki jogkörrel)
- Szerzetesi ~: az ágostoni Kánon alapján szerveződő szerzetesi közösség, a házfőnök (prépost) főpapi, de nem püspöki jogkörrel felruházva
- Kanonok: a káptalan tagja

Szent Norbert (1180-1134) laoni kanonok, 1126-tól magdeburgi érsek

A PREMONTREI PRÉPOSTSÁGOK ALAPÍTÁSI RENDJE

Premontré (1120)

•Váradhegyfok (1130)

•Meszes (1165 u.)

•Jászó (1171 e.)

•Garáb (1171 k.)

•Kökényes (1180 k.)

•Jánoshida (1190 k.)

•Ság (Ipolyság) (1234 e.)

•Ócsa (1234 e.)

•Gedir (Géderlak) (1234 u.)

•Insula Lazarum (Lázársziget) (1234 u.)

•Rátót (Gyulafirátót) (1242 u.)

•Darnó (1234 u.)

•Hatvan (1180 k.)

•Csorna (1180 k.)

•Türje (1234 e.)

•Rajk (Alsórajk) (1239)

•Mórichida (Árpás) (1251 e.)

•Zsidó (Vácegres) (1284 e.)

•Almás (Váralmás) (1238 u.)

•Cheim (Csómatelke) (1234 e.)

•Insula Leporum (Bp. Margitsziget) (1190 k.)

•Zsámbék (1222 e.)

•Bény (Kisbény) (1217)

•Pályi (Monostorpályi) (1222 k.)

•Lelesz (1196 e.)

•Túróc (Znióváralja) (1251)

•Bozók (Gradec fil.) (1124)

•Corona (Brassó) (1234 e.)

•Villa Hermani (Nagyszeben) (1234 e.)

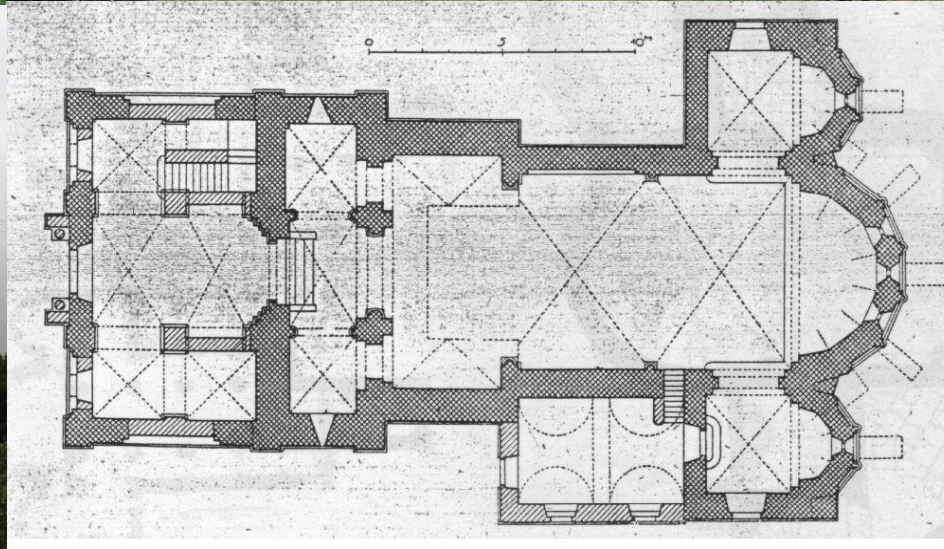
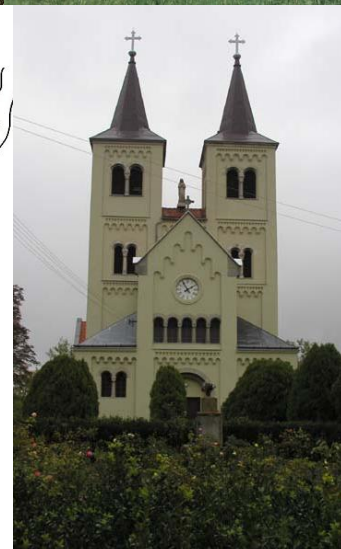
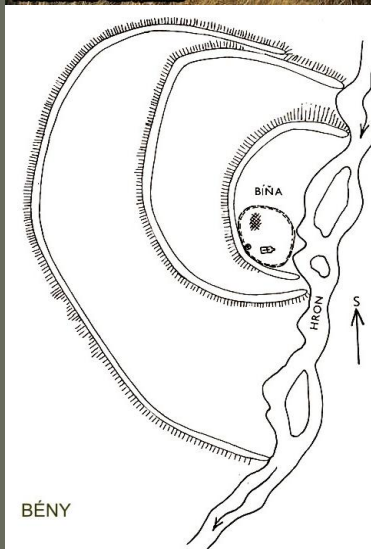
CSORNA

1180 k. alapító: Oslí nb. Chornai Lőrinc, Hatvan fíliája)

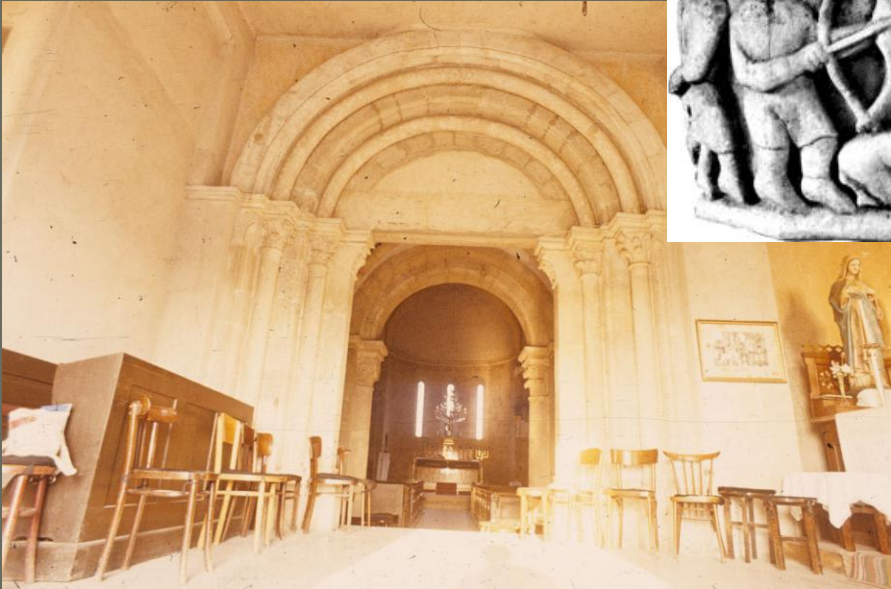
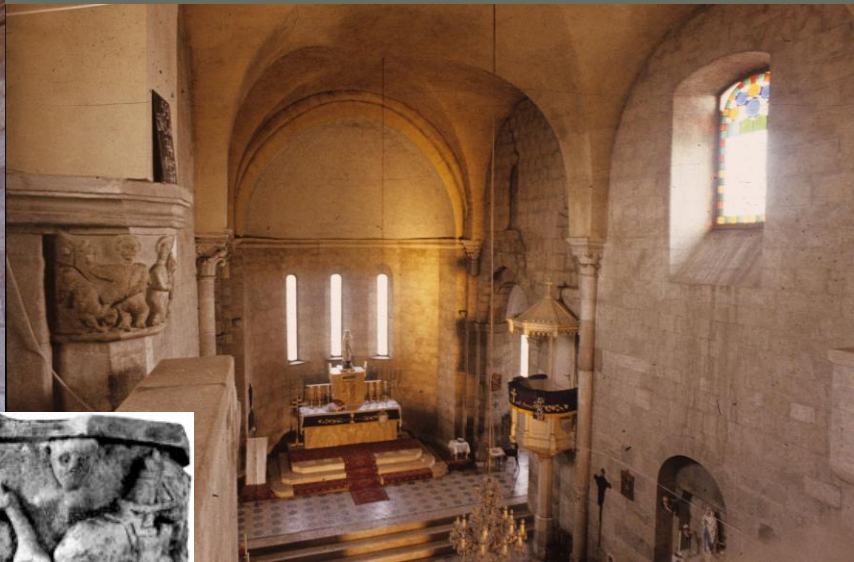
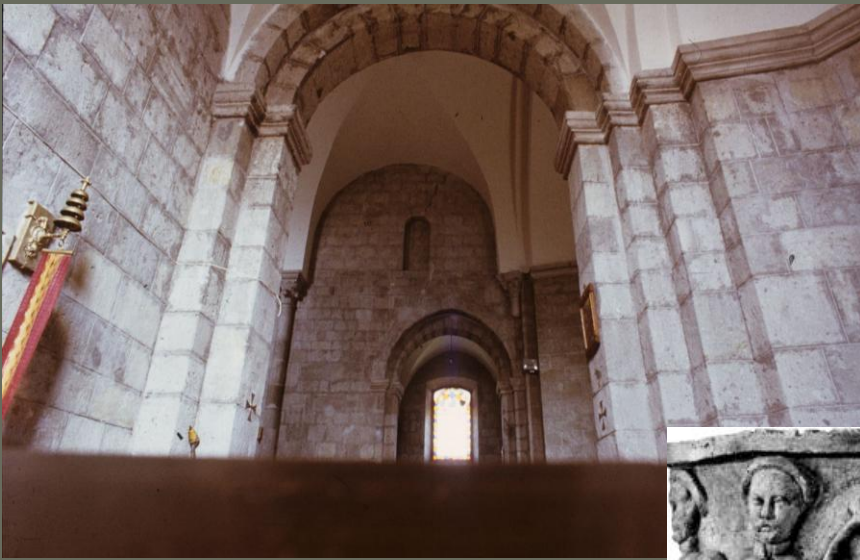

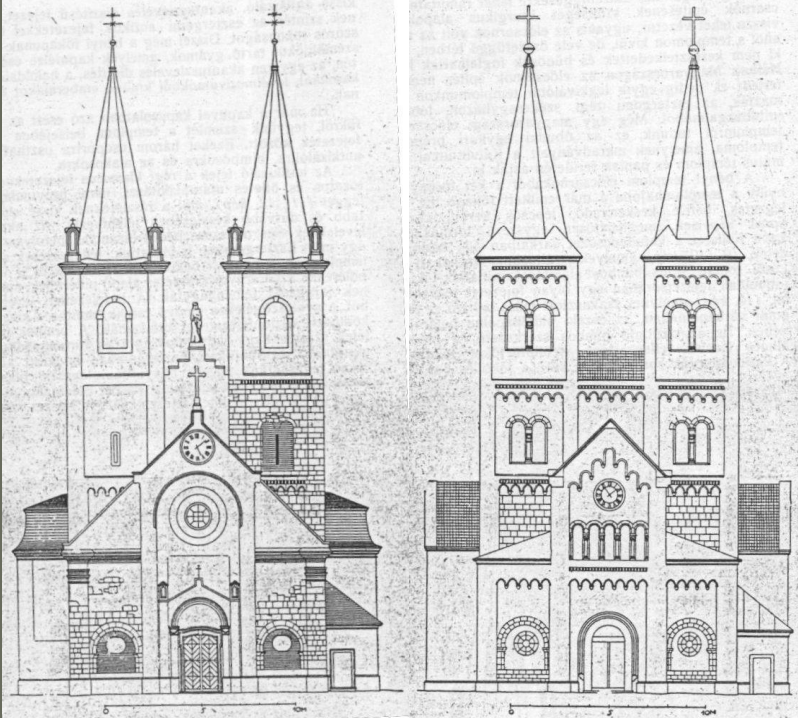
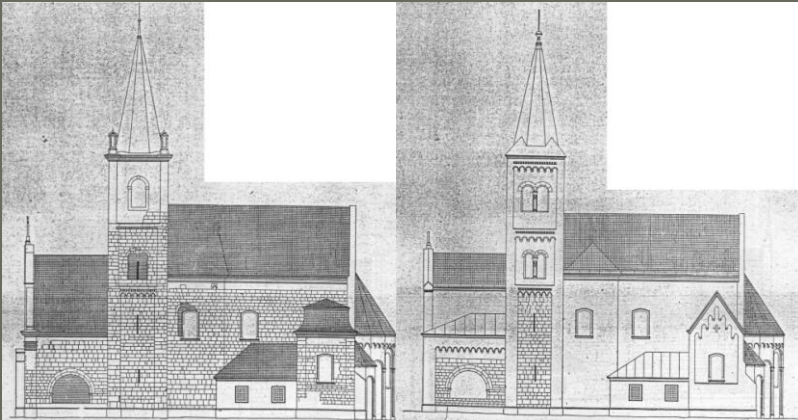
BÉNY (1217. alapító: Hont-Pázmány nb. Omodé, Váradhegyfok fiúája)

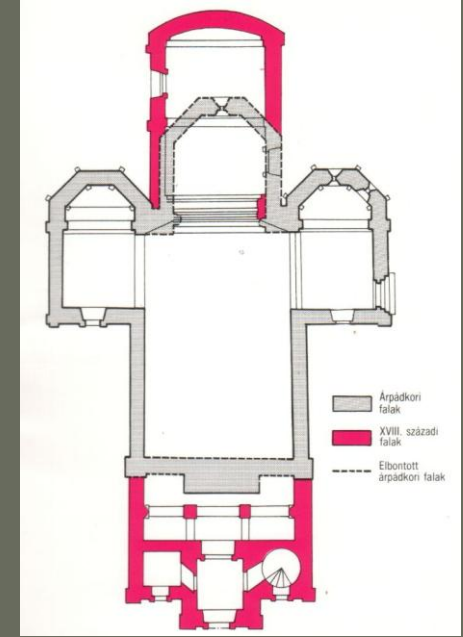

JÁNOSHIDA

(1190 k. alapító: ismeretlen,
Kökényes fíliája)

www.kolostorut.hu - CEU Dept. of Medieval Studies

www.kolostorut.hu - CEU Dept. of Medieval Studies

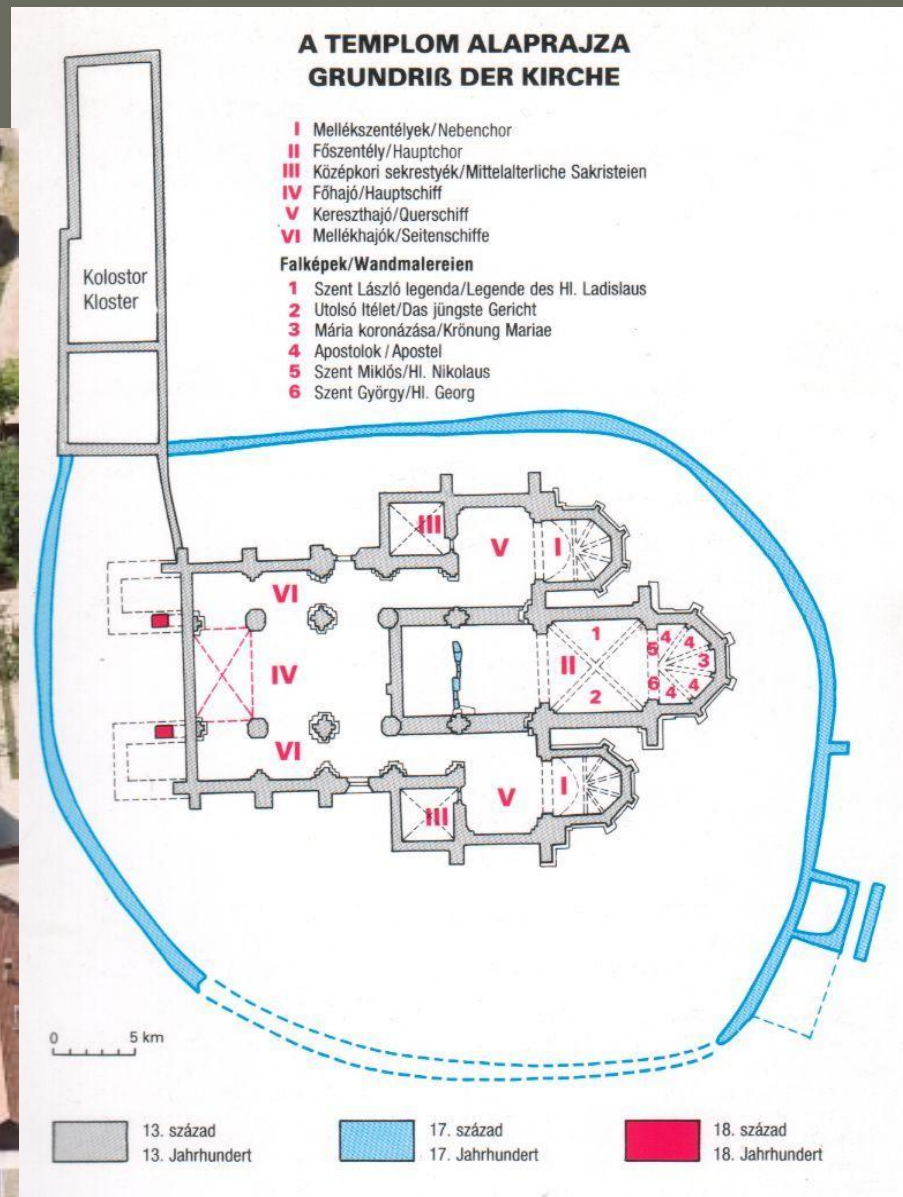

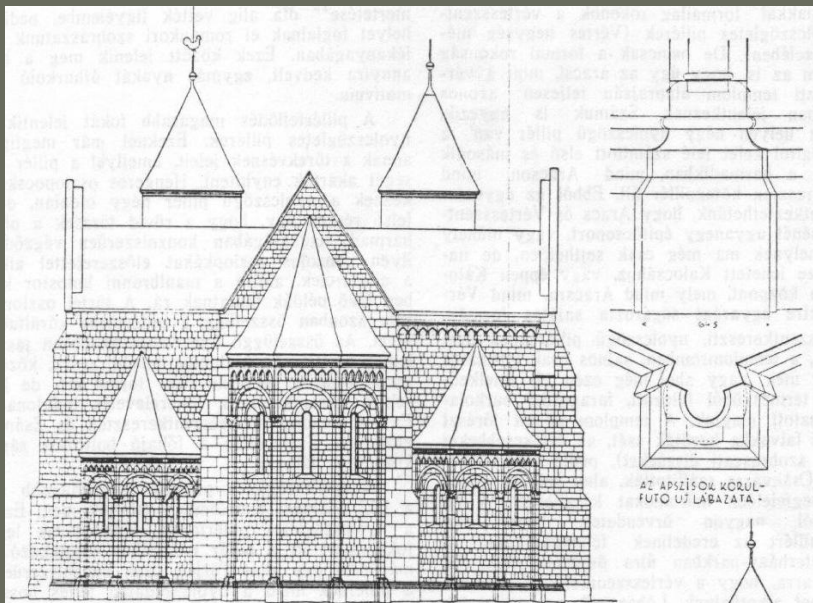
ÓCSA

(1234 e. alapító: egri káptalan, Jászó filiája)

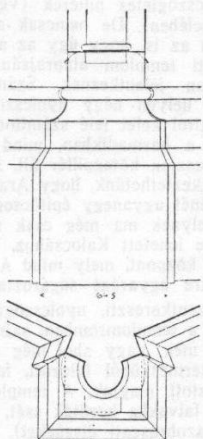

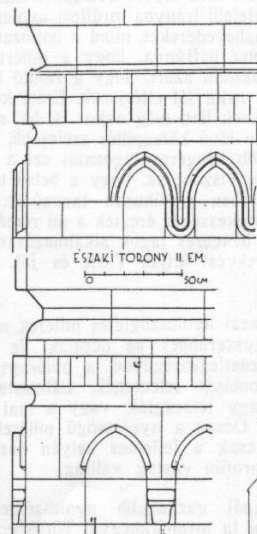

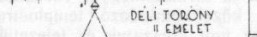
KELETI OLDAL

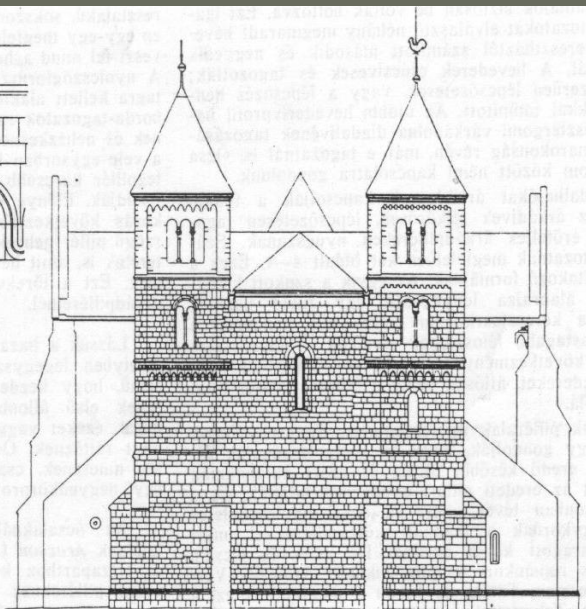
AZ APSISOK KORUL-
FUTO UT LABAZATA -

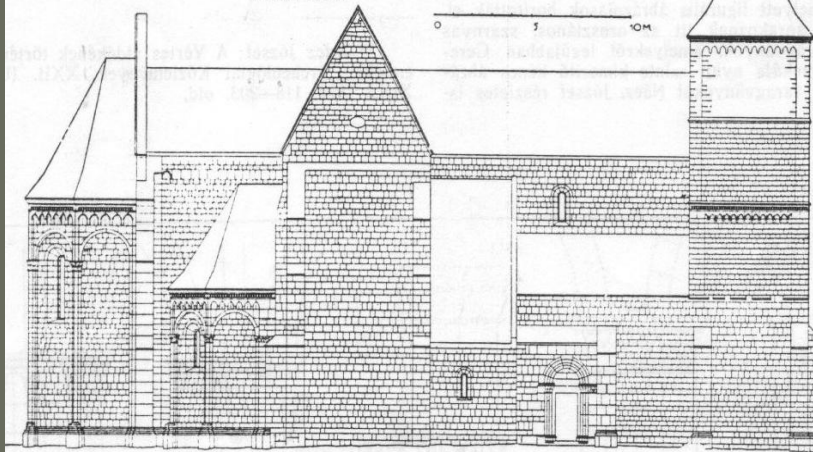
ÉSZAKI TORONY II EM

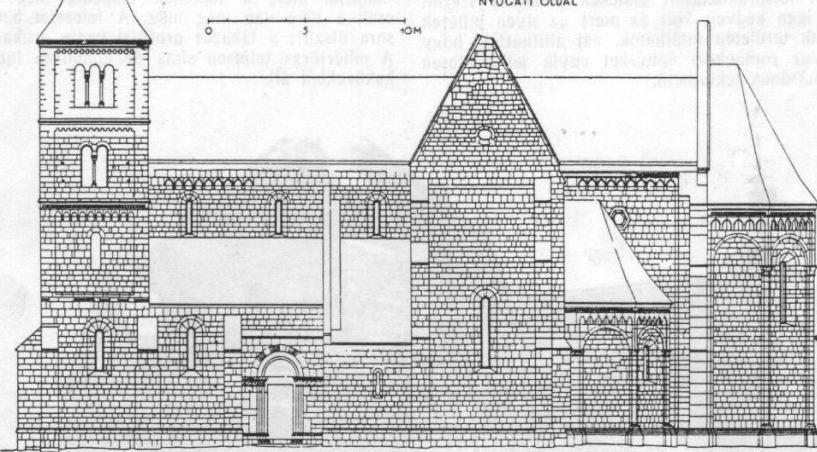
DÉLI TORONY II EMELET

NYUGATI OLDAL

ÉSZAKI OLDAL

DÉLI OLDAL

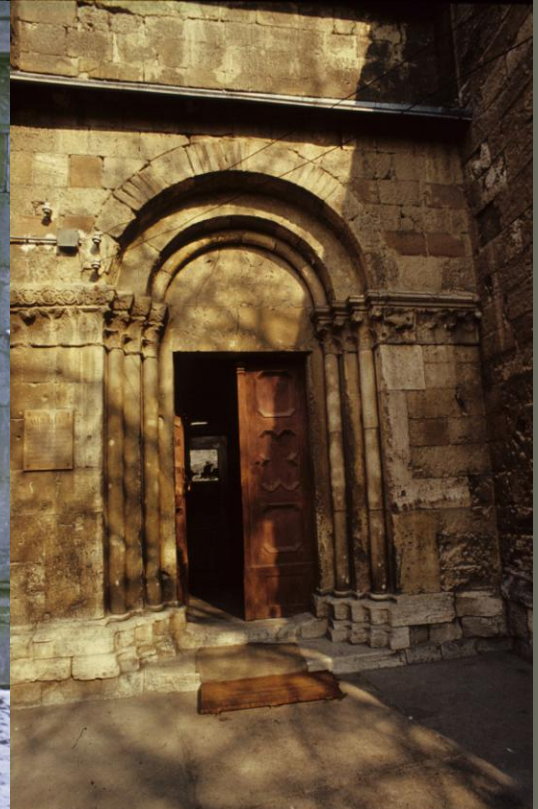
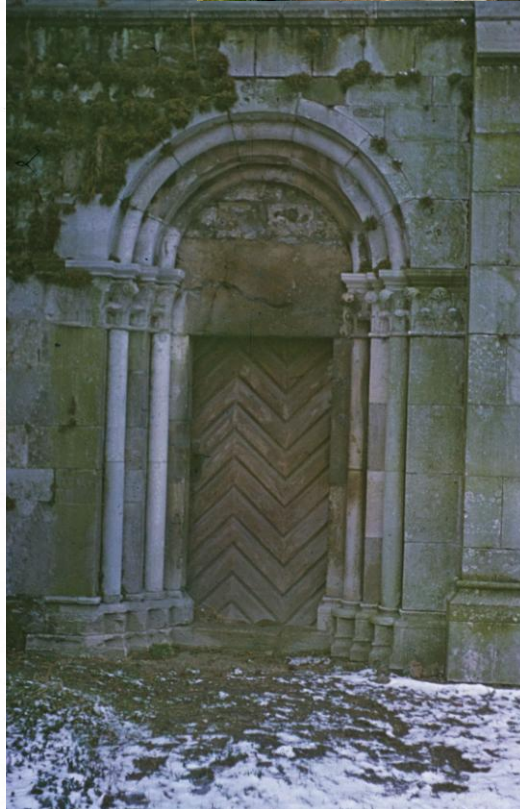
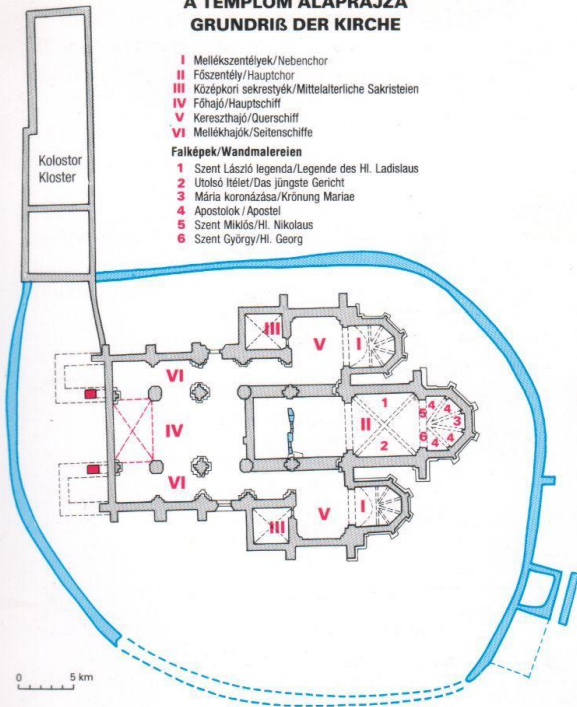

**A TEMPLOM ALAPRAJZA
GRUNDRIß DER KIRCHE**

TÜRJE

(1234 e. alapító: Gurla nb. Dénes, Hatvan fiúája)

© www.kolostorut.hu | CEU - Department of Medieval Studies

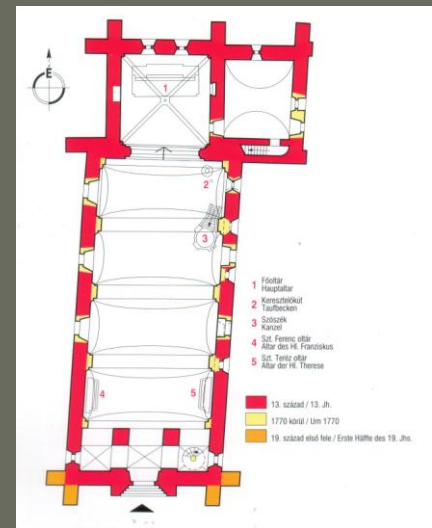

© www.kolostorut.hu | CEU - Department of Medieval Studies

ÁRPÁS – MÓRICHIDA

(1251 e. alapító: Pok nb. Móric és Márk, Hatvan fíliája)

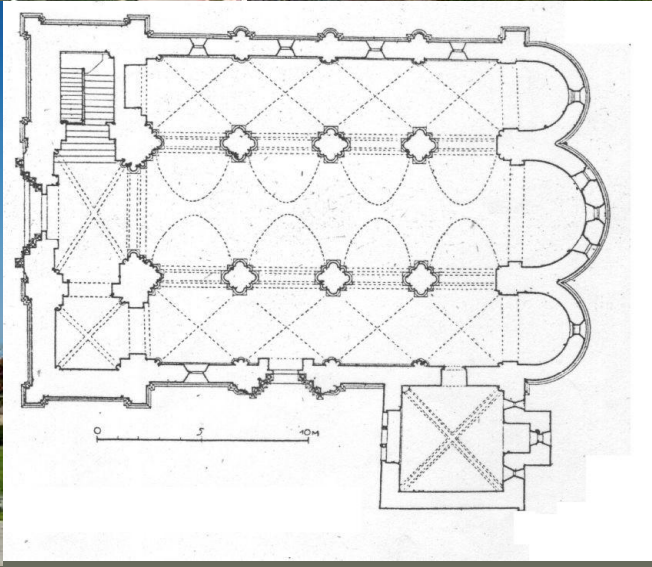

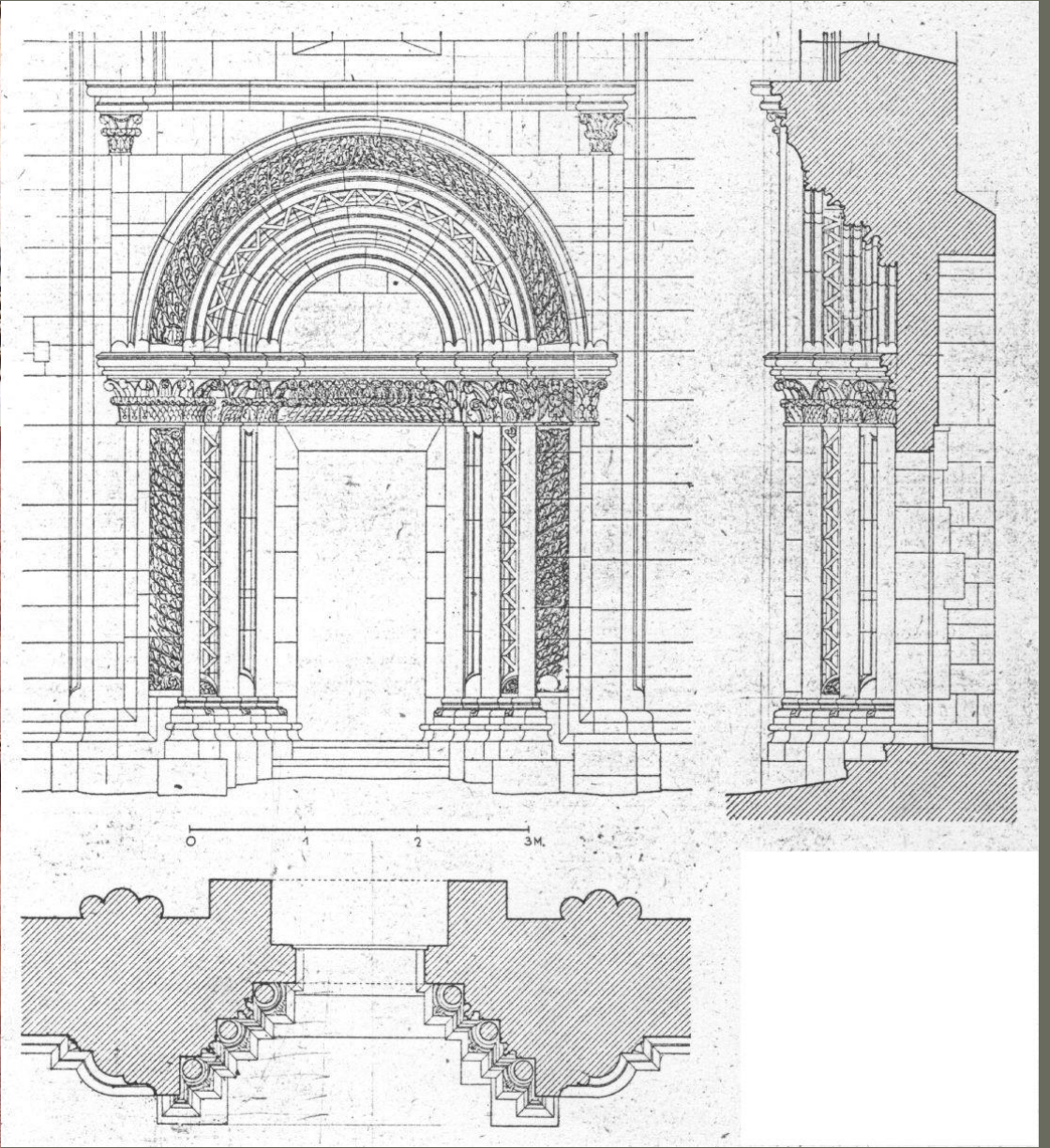
LÉBÉNY (1212 e. alapító: Győr nb. Pot és Chepan, titulus: Szt. Jakab)

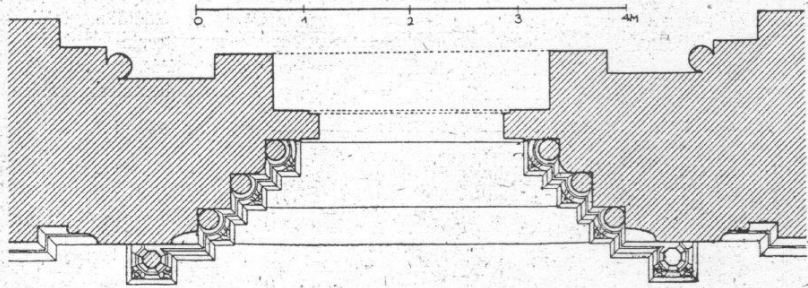
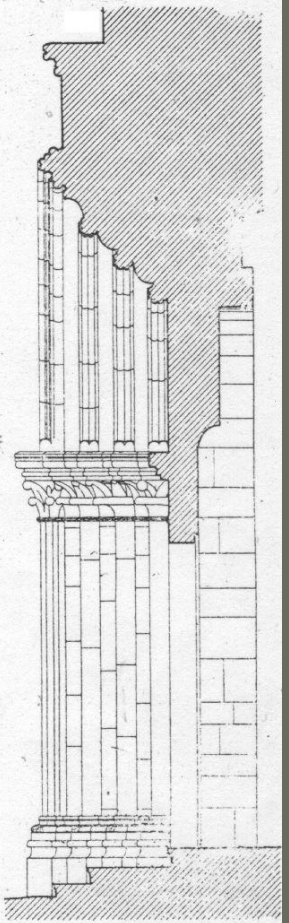
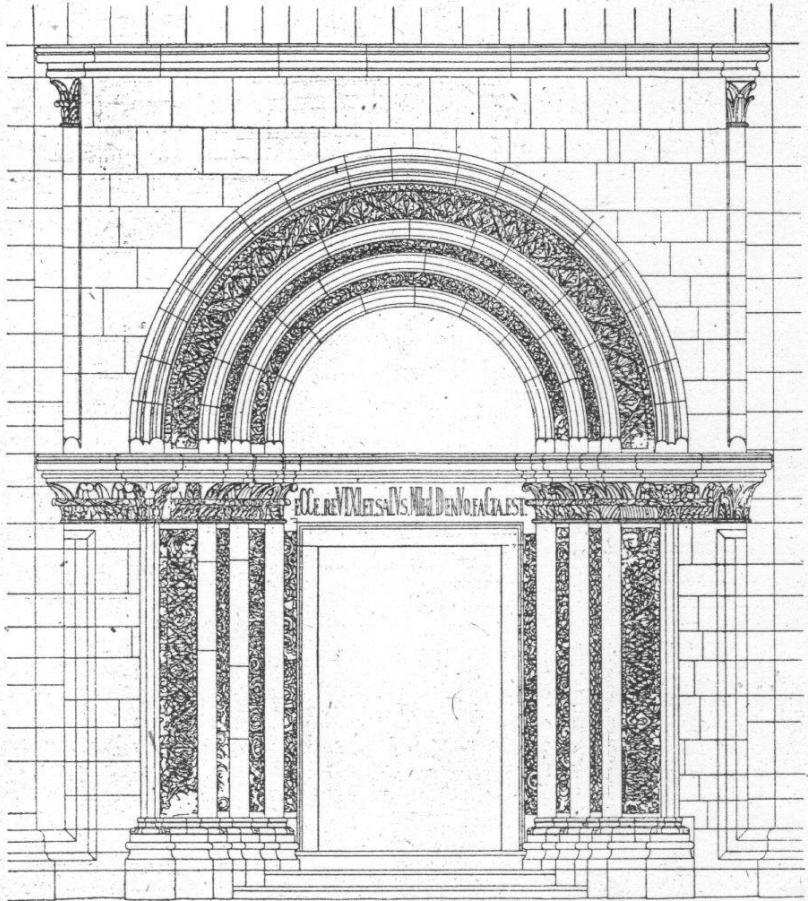

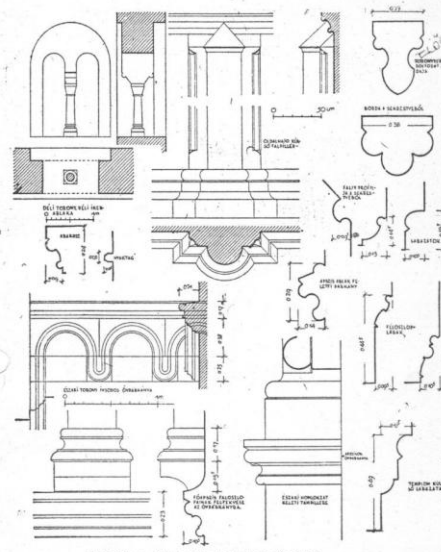
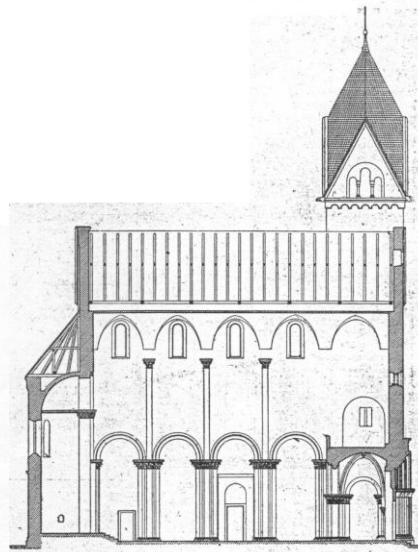
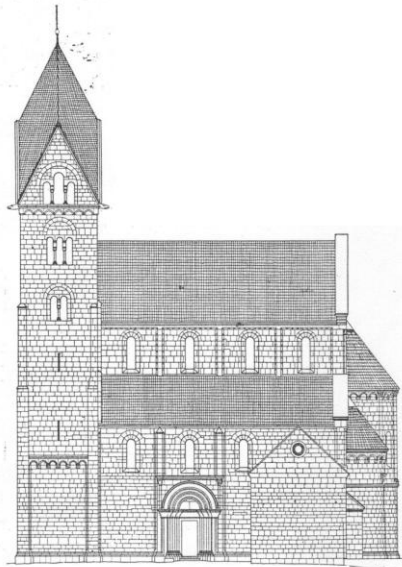

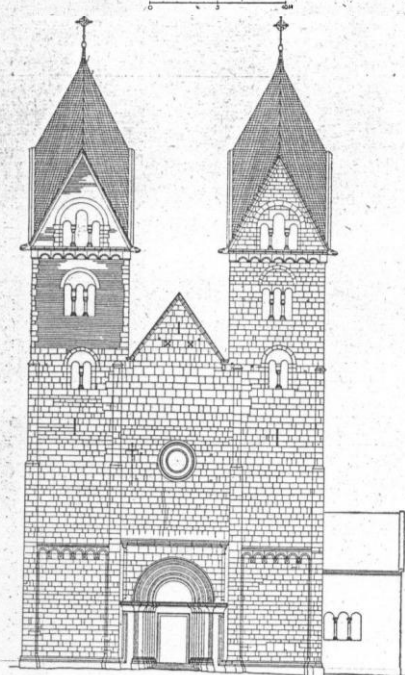
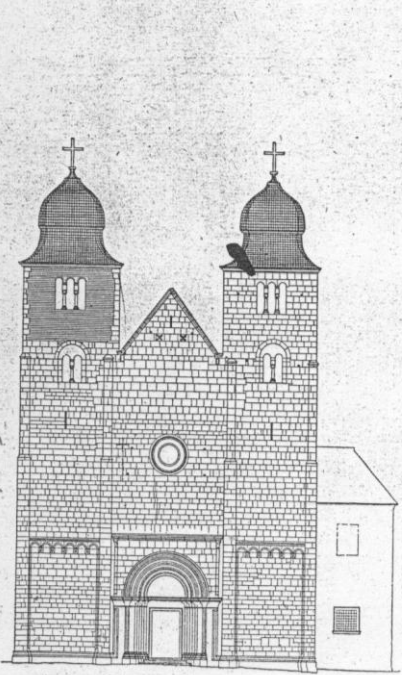

10. Lébény. Róm. kat. templom részletei.

JÁK (1220 k., felszentelve: 1256 máj. 2. alapító: Ják nb. Márton, titulus: Szt. György)

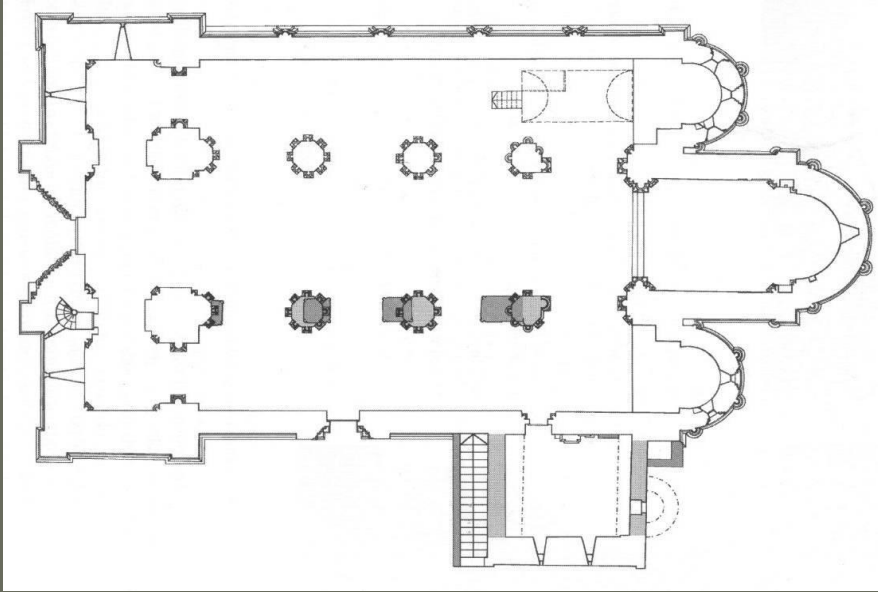

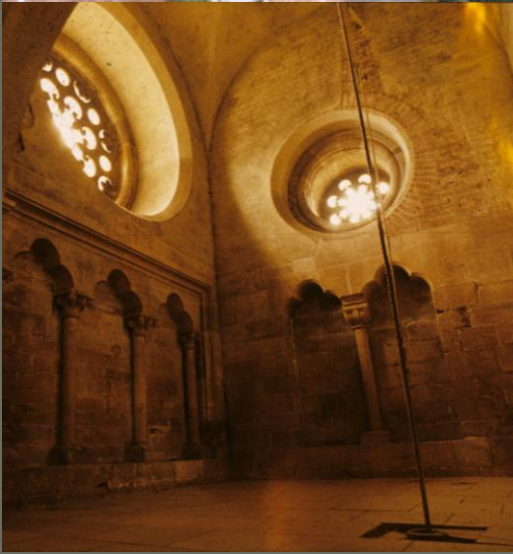

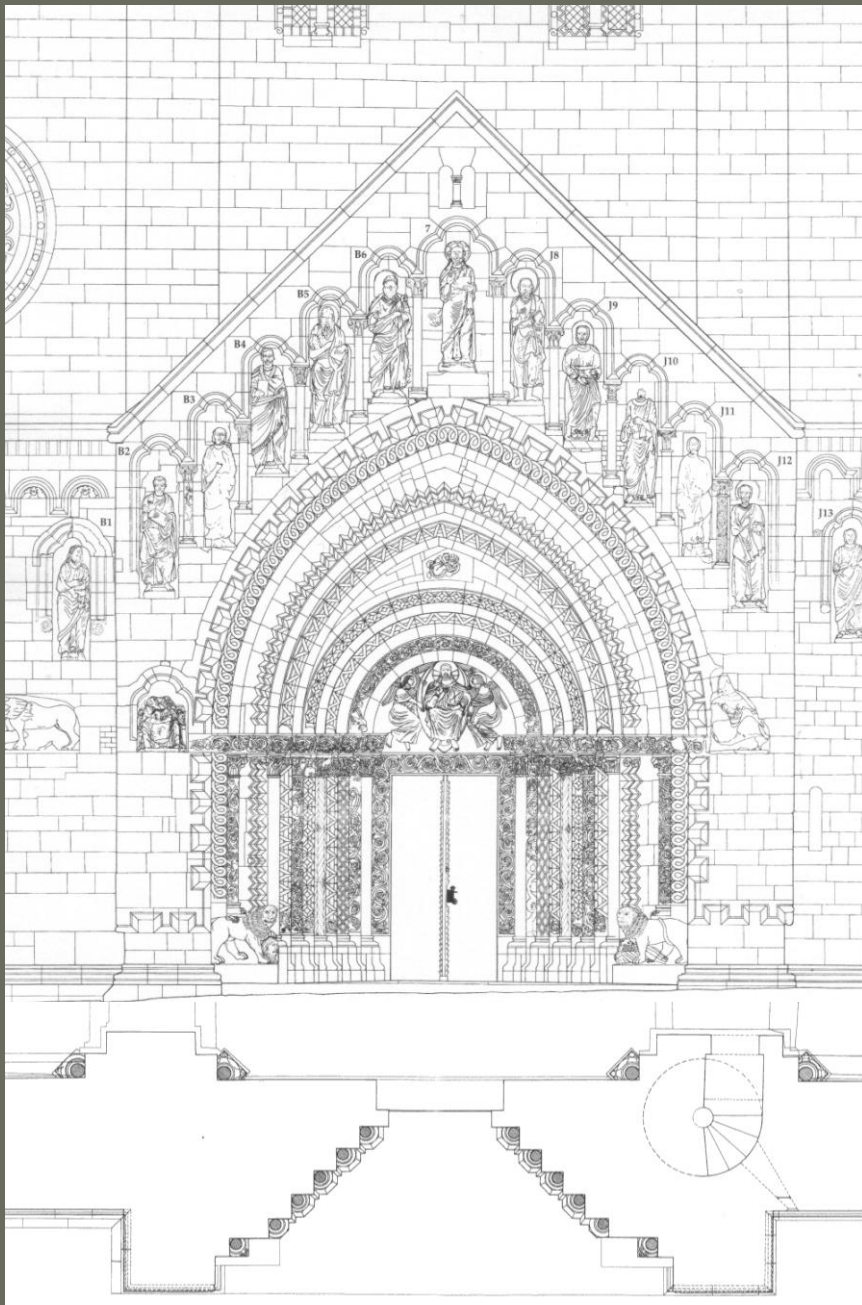

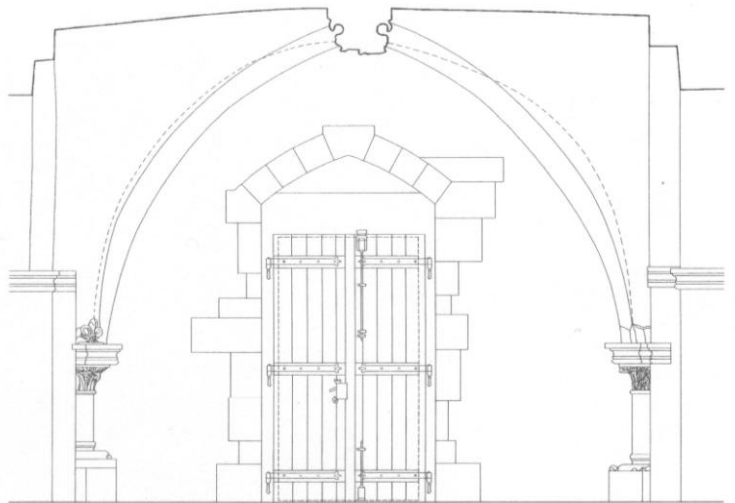
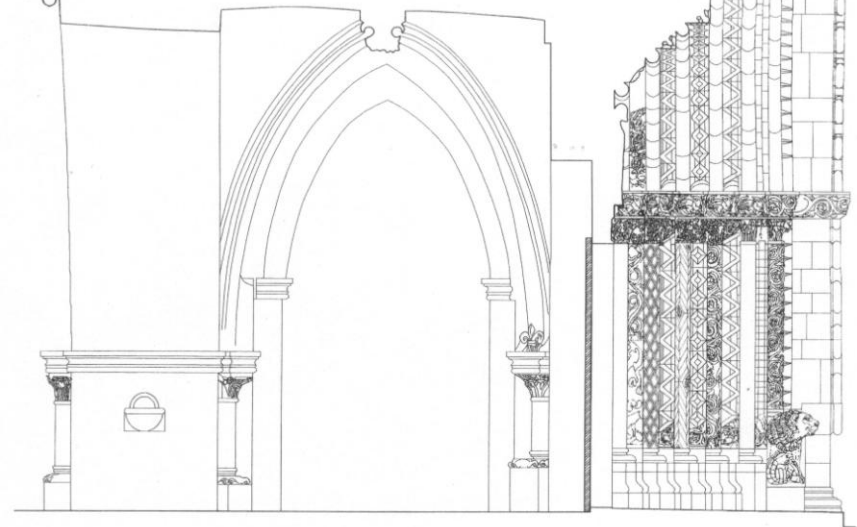
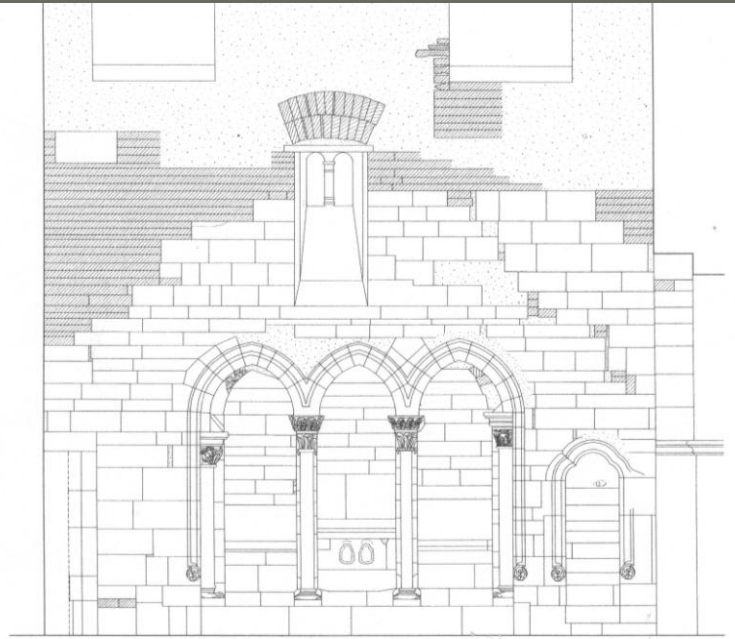
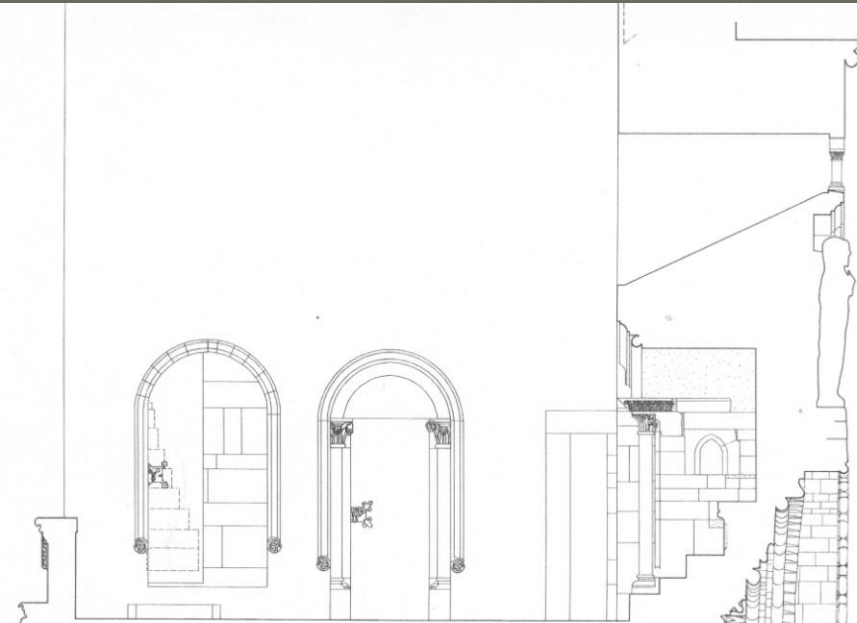

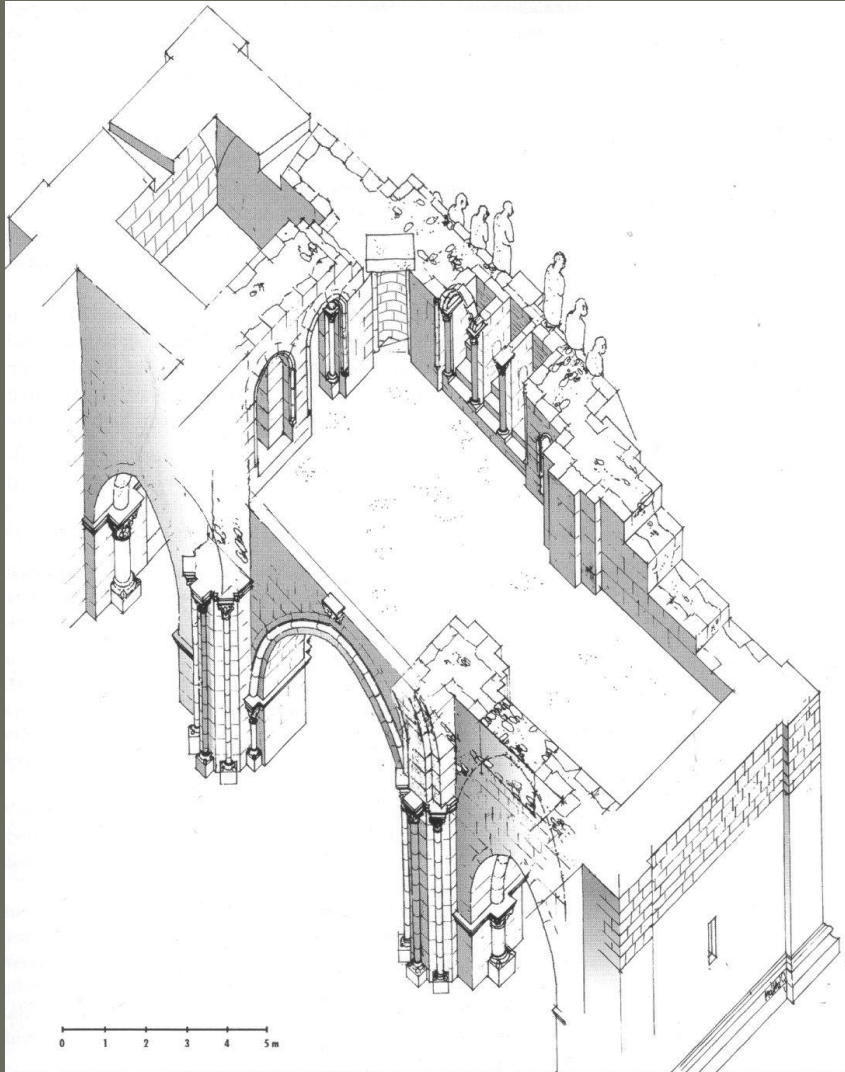

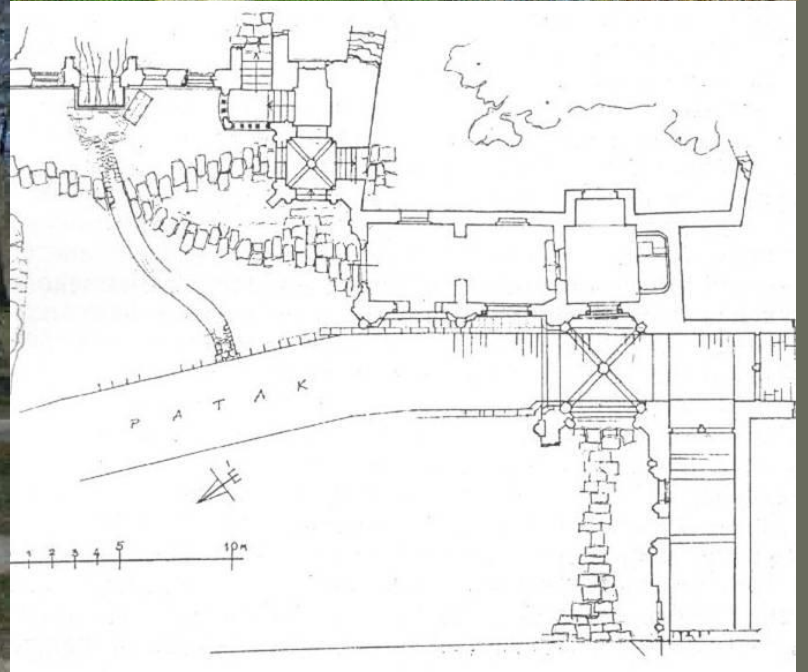

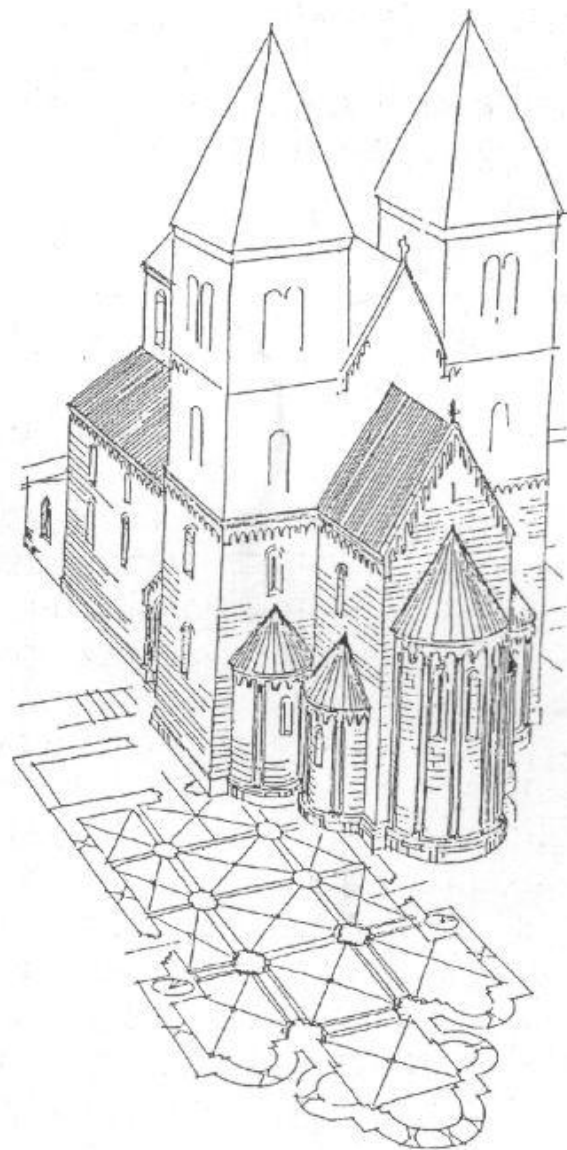
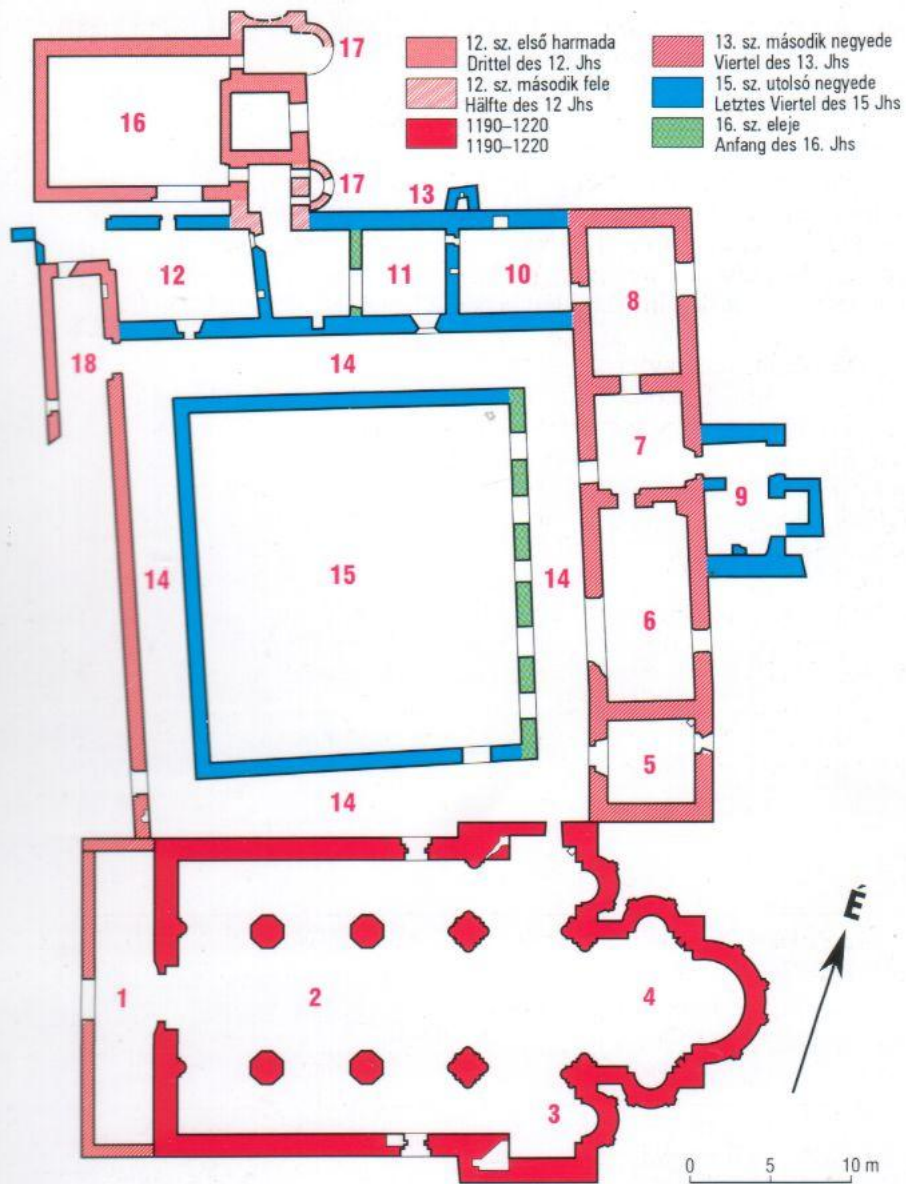
VÉRTES(SZENTKERESZT) (1. 1146 e., 2. 1231 e., alapító: Csák nb. I. Miklós)

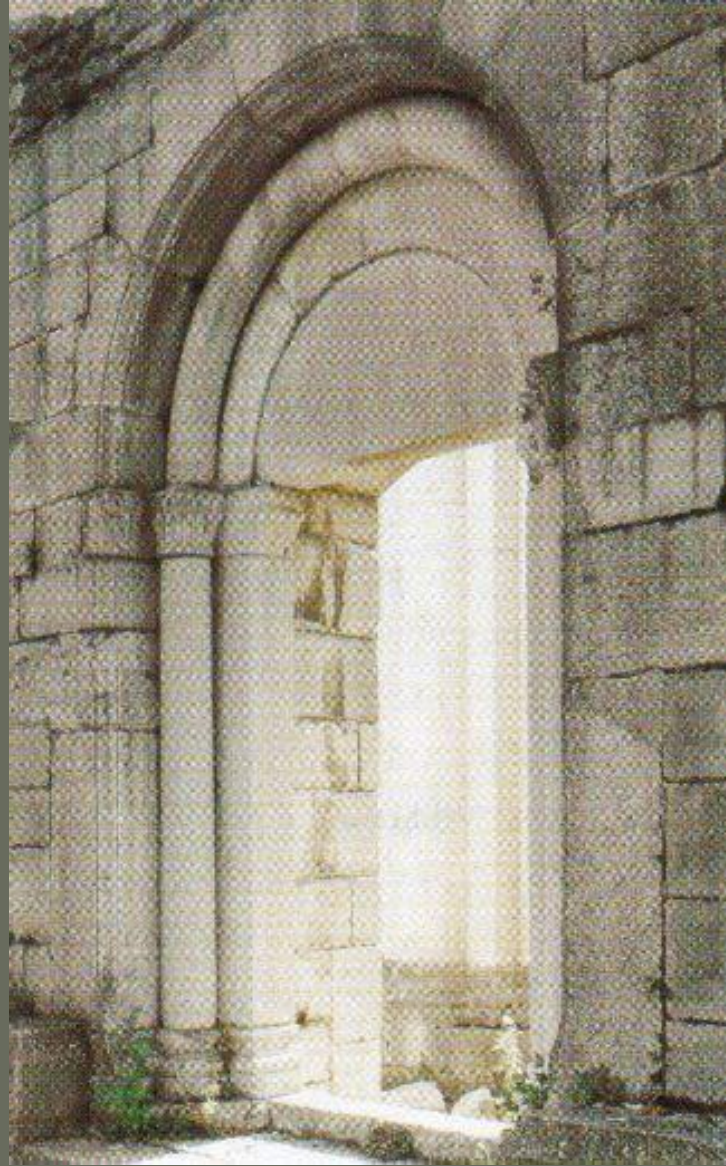

ZSÁMBÉK (1222, felszentelve: 1258, alapító: Aynard nb. Egyed és Smaragd)

